

**Hervormde en Gereformeerde predikanten
in Leiden
van de reformatie
tot de plaatselijke vereniging
op 28 oktober 2006**

drs. Sytske G. Visscher

drs. Wim Bleijie

**Leiden
september 2006**

Woord vooraf

Voor u ligt een boekje dat we ter gelegenheid van de vereniging van de Hervormde Gemeente Leiden en de Gereformeerde Kerk Leiden hebben samengesteld.

Het omvat in de vorm van een overzicht van Leidse predikanten allereerst een gezamenlijke geschiedenis vanaf de Reformatie in de 16^e eeuw tot aan het begin van de 19^e eeuw. Afscheiding (1834) en Doleantie (1884) zorgden voor een - inmiddels tijdelijk gebleken - scheiding. In het Samen op Weg-proces, dat in de jaren zeventig van de 20^e eeuw op gang kwam, ontmoetten wij elkaar weer. Dit proces eindigt voor Leiden in het najaar van 2006 met de vereniging van beide kerkelijke gemeenten en de vorming van de Protestantse gemeente te Leiden.

Even hebben we overwogen om ook informatie over Lutherse en Waalse predikanten op te nemen. Het feit echter, dat zij aan de Leidse 'kerkenfusie' niet deelnemen heeft ons van dit voornemen doen afzien.

Onder kerkhistorici en genealogen is het bekendste werk van de onderwijzer en amateur-historicus Willem M.C. Regt (1867-1938) de zg. Predikantenlijst van Nederland, ofwel het 'handschrift Regt'. Dit handschrift, dat berust bij het Centraal Bureau voor Genealogie te Den Haag, bestaat uit 25 bundels en bevat voor ieder protestants kerkgenootschap biografische gegevens van predikanten vanaf de Reformatie tot het begin van de twintigste eeuw. Zijn informatie haalde Regt uit kerkelijke jaarboeken en biografische woordenboeken.

Voor de Hervormde Kerk gebruikte Regt per provincie een aparte bundel, met daarin per kerkelijke gemeente in chronologische volgorde de gegevens van de predikanten en eventuele hoogleraren met preekconsent. Door Jaap Donkers, oud-secretaris van het College van Kerkvoogden van de Hervormde Gemeente Leiden, werd de lijst van Leidse predikanten al eens overgetypt en aangevuld met informatie over de latere predikanten. Daarvan hebben we uiteraard dankbaar gebruik gemaakt. Voor de andere protestantse kerkgenootschappen maakte Regt een landelijke lijst in alfabetische volgorde. Hieruit moesten we zelf de gereformeerde Leidse voorgangers destilleren. Voor de chronologie konden we echter gebruik maken van de kerkelijke jaarboeken.

Regt noteerde niet alleen informatie over de predikanten, maar ook over hun ouders, echtgenoten en kinderen. De informatie over ouders en partners hebben we zoveel mogelijk aangevuld c.q. gecorrigeerd met behulp van de verzamelingen van het Centraal Bureau voor Genealogie. Helaas was er geen tijd voor diepgravend archiefonderzoek. Er zitten dus nog wel wat 'losse eindjes' in het overzicht. De gegevens over de kinderen hebben we weggelaten. Omwille van de privacy van betrokkenen hebben we ten aanzien van de predikanten van na 1939 geen gegevens over partners opgenomen. Van deze predikanten hebben we alleen plaats en datum van geboorte en - voor zover van toepassing - plaats en datum van overlijden vermeld.

Naast het overzicht van predikanten hebben we de plaatselijke kerkelijke situatie van na de Tweede Wereldoorlog als uitgangspunt genomen om de verdeling van predikanten over wijken en bijzondere opdrachten in kaart te brengen. Dit bleek geen eenvoudige zaak.

In 1946 kende de Hervormde Gemeente Leiden negen wijken en een aantal predikanten met een bijzondere opdracht. De Gereformeerde Kerk Leiden had vier wijken. In beide kerkelijke gemeenten vonden in de loop der jaren vele herindelingen en samenvoegingen van wijken plaats. Oude kerkgebouwen werden gesloten en vervangen door nieuwbouw. In de grote

nieuwbouwwijken kwamen nieuwe kerkgebouwen waarvan inmiddels ook alweer een aantal is afgestoten. Het opgenomen overzicht kan slechts gezien worden als een eerste aanzet en niet als een afgerond geheel.

Van alle kerkgebouwen hebben we een foto op kunnen nemen afkomstig uit het archief van het Leidsch Dagblad. Ook hebben we gezocht naar foto's van voormalige voorgangers. Op het Kerkelijk Bureau bevindt zich een *Gedenkboek van de Gereformeerde Kerk te Leiden*, dat in 1975 werd samengesteld door Hette Kuipers. In dit gedenkboek vonden we portretten van een groot aantal Gereformeerde Leidse predikanten. Een deel van deze portretten vindt u terug in dit boekje. Een portrettengalerij van Hervormde predikanten bleek niet te bestaan. Daarom hebben we door Henk Boter een statiefoto laten maken van alle predikanten, die medio 2006 in onze nieuwe Protestantse Gemeente te Leiden werkzaam waren. Met dit groepsportret sluiten we dit overzicht af.

Leiden, oktober 2006

Sytske Visscher
Wim Bleijie